

absynt
prekliati/reportéri

„Kedy sa nacistická
strana začne zaujímať
o nemecké dieťa?“
„Ešte pred počatím.“

Ako vychovať nacistu

Gregor Ziemer

absynt

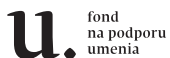

Gregor Ziemer: Ako vychovať nacistu

Preložil Igor Otčenáš

Edne a Patricii, ktoré so mnou odišli z krajiny,
kde sa toto všetko deje, do našej krajiny,
kde sa to nikdy nesmie stať.

Publikáciu z verejných zdrojov
podporil Fond na podporu umenia

Copyright © 1941 by Gregor Ziemer
Translation © Igor Otčenáš
Design & Layout © Pavlína S. Morháčová
Cover Image © Getty Images / Bettmann Collection

ISBN 978-80-8203-630-8

1

Prológ

Je ponurý zimný berlínsky deň. Teplota sa pohybuje okolo nuly, vlhkosť je vysoká, nízke mraky sa zmáčanými nohami potkávajú o zem.

Vyučovanie v našej americkej škole sa skončilo o jednej. Zo školskej budovy na Platanen Allee 8 v západnej časti nemeckého hlavného mesta vychádza skupinka veselých detí, chlapci a dievčatá vo veku od šiestich do osemnástich rokov.

Na druhej strane ulice sídli nemecká *Volksschule*, ľudová škola, v ktorej sa vzdelávajú nacistickí chlapci mladší ako desať rokov. Aj odtiaľ vychádzajú na ulicu tamojší žiaci.

Stál som pri vstupnej bráne a rozprával sa s matkou jedného žiaka o plánoch na oslavu Dňa vďakyvzdania, keď som začul krik.

Šesťročný Peter M., ktorý bol už na ceste domov, utekal cez širokú aleju pod košatými platanmi späť k školskej bráne. Tam ho zastavila skupina stredoškolákov.

Vzduchom zasviští kameň, niekto prenikavo vykrikuje, lebo kus žuly je tvrdý a zabolí.

Ozvu sa prenikavé hlasy: „*Juden-Amerikanische Juden-Lästige Ausländer!*“ (Americkí Židáci, odporní cudzinci!) Na druhej strane ulice stojí hlúčik nacistických mladíkov v najparádnejších straníckych uniformách – čiernych topánkach, hrubých čiernych pančuchách, krátkych čiernych

nohaviciach a hnedých košeliach ozdobených hákovými krížmi –, akoby boli zoradení do bojového šiku.

„Preč s hnusnými cudzincami! (*Lästige Ausländer nieder!*)“ zaznie opäť, tentoraz zborovo.

Americká koloniálna škola, ktorej som bol riaditeľom, fungovala pod patronátom amerického veľvyslanca a amerického generálneho konzula; mali sme v škole niekoľko židovských študentov čakajúcich na presun do Spojených štátov, ktorí dočasne využívali naše vzdelávacie zariadenie. Ale pre mladých nacistov boli všetci cudzinci, samozrejme, nepriateľmi.

Nad hlavami nám preletel ďalší kameň. Naši študenti chvíľu nerozhodne stáli. Žiaci židovského pôvodu boli bledí, tlačili sa späť do brány.

„Podme zmlátiť tých nacistických grázlov!“ navrhol výbušný Billy B. z Kalifornie.

„Podme!“ súhlasili ostatní americkí študenti.

Musel som zasiahnuť. Varoval som ich, že nacistickí chlapci sú v kompletnej uniforme. Stačí najmenší pohyb z našej strany a máme na krku gestapo, čo by našu školu ohrozilo.

„Upokojte sa, chlapci,“ povedal som. „Skúsím s tým niečo urobiť.“

S dôstojnosťou hodnou riaditeľa som prešiel na druhú stranu ulice. Nemeckí chlapci sa rozutekali smerom k námestiu Adolfa Hitlera, pričom provokatívne vykrikovali: „Heil Hitler!“

Naši študenti čakali niekoľko minút a potom sa rozišli; Američania boli tichí a rozzúrení, ale bezmocní, Židia bledí a rozochvení.

Ponáhľal som sa späť do svojej kancelárie a zavolať som riaditeľovi *Volksschule*, s ktorým sme sa poznali. Rozhovor sa začal prísllovečnými formalitami.

„Viete, pán riaditeľ,“ pokračoval som, „vaši chlapci hádzali kamene do našich študentov. Vy to schvaľujete?“

Vedľa telefónu som mal blok, do ktorého som si zapisoval všetko, čo mi povedal. Jedným z mojich pravidiel v Nemecku bolo robiť si poznámky z každého rozhovoru s úradníkmi alebo dôležitejšími ľuďmi. Ak som si nemohol nič zaznamenať v ich prítomnosti, usiloval som sa zapamätať si všetko, čo mi povedali, a potom to dať rýchlo na papier. Pomáhali mi v tom moje skúsenosti z novinárčiny. Takto mi dnes zväzky zapísaných notesov umožňujú bez väčších ťažkostí a s bezpečnou mierou presnosti zrekonštruovať mnohé rozhovory, ktoré som absolvoval.

Podľa mojich poznámok riaditeľ nemeckej *Volksschule* hádzanie kameňov neschvaľoval. „Ale,“ povedal, „musím vám pripomenúť, že po odchode zo školy chlapcov prakticky nemôžem kontrolovať. Mám si myslieť, že odo mňa žiadate, aby som zabránil spontánnej ľudovej demonštrácii, je to tak? Aj keby som chcel, nebolo by mi to dovolené.“

Pripomenul som mu, že sme americká inštitúcia a vždy sme sa správali ako hostia na návšteve. Povedal som, že prechováame veľkú úctu k starej nemeckej kultúre. „Áno, ale máte židovských študentov,“ prerušil ma. „Učíme našich študentov, že Židia sú naši najväčší nepriatelia. Prečo sa ich nezbavíte?“

Nechcel som mu to vysvetľovať. Namietol som, že sa mi zdá, akoby jeho študenti prechovávali antipatie voči všetkým cudzincom. Riaditeľ *Volksschule* mi neoponoval: poznamenal však, ako si jeho žiaci myslia, že celý svet je proti nim a ich Führerovi. Učitelia ich učia, že musia byť tvrdí, pripravení kedykoľvek bojovať a zomrieť za Hitlera. Nazdával sa, že v tomto prípade to bola pre chlapcov len menšia príprava.

Táto epizóda s hádzaním kameňov ma prinútila urobiť dlho odkladané rozhodnutie. Od roku 1933 som sa zaujímal, čo sa deje v nacistických školách a vzdelávacích inštitúciách. To, že sú skutočnými kolískami a inkubátormi nastickej ideológie, som dávno vedel. Zaujímal ma však, čo sa v týchto školách vlastne vyučuje – či starú nemeckú výchovu s jej dôkladnosťou, disciplínou a dôrazom na dodržiavanie zákona a poriadku nenahradil nový typ fanatickej pedagogiky. Bol som zvedavý, aké metódy sa používajú a aký duch v školách prevláda.

V to popoludnie som o tom diskutoval v aute so svojim starým priateľom, doktorom Schröderom. Nesympatizoval s nacistickou ideológiou, ale kvôli svojim pacientom držal jazyk za zubami. Jeho odpoveď bola priama. Poradil mi, aby som získal povolenie na návštevu nielen škôl a univerzít, ale aj predškolských zariadení, domovov pre tehotné ženy či jaslí.

Uvedomil som si, že má pravdu. Nemohol som pochopiť nacistickú moc nad dieťaťom len z toho, čo som si prečítal o ich teóriách v príručkách a brožúrach. Boli to len nástroje. Musel som vidieť, ako sa tieto nástroje uplatňujú na živej materii mladých myslí.

Nebolo však ľahké vstúpiť do posvätných priestorov nacistických vzdelávacích komnát. Bol som cudzinec, zkladateľ a riaditeľ zahraničnej inštitúcie. Naším patrónom bol americký veľvyslanec, ale aj on bol podozrivý. Amerika bola demokracia a všetky demokracie boli úhlavnými nepriateľmi tunajších.

Zistil som, že nacistická škola bola pomocnou školou armády a jej vzdelávacie a výchovné metódy boli strážené ako vojenské tajomstvo. Poradcovia, inšpektori, učitelia i asistenti sa riadili prísnymi pravidlami a predpismi.

Použil som jedinú metódu, o ktorej som vedel, že prinesie požadované výsledky. Úplatok.

Do mojej školy chodieval na kontroly našich učiteľov, metód, ako aj rasového, náboženského a politického pôvodu študentov nacistický okresný inšpektor. Nebol veľmi zhovorčivý, no dúfal som, že sa mi ho podarí obmáknúť pol kilogramom kávy.

Dal som mu to, keď navštívil jednu z našich tried. Vložil si ju do vrečka kabáta. Nerozumel ani slovo po anglicky, ale občas si vyžiadal preklad. Bol vysoký, štíhly, tvár s obrovským pruským jastrabím nosom, tenké ústa. V chlopni kabáta nosil veľkolepý odznak s hákovým krížom.

Káva priniesla neočakávané výsledky. Na ďalšej kontrole sa neobjavil zase až o mesiac, ale už o dva týždne.

Do kabáta si opäť vložil pol kila kávy. Tretia návšteva sa konala o tri týždne. Počas tejto návštevy som medzi vyučovacími hodinami zachytil prvý náznak, že obetný dar bol milostivo prijatý. Inšpektor sa stal takmer priateľským. Pozval ma, aby som ho navštívil v jeho kancelárii – nie pracovne, ale na kus reči.

Poznal som tú kanceláriu – bezútešné, chladné miesto neďaleko Olivaer Platzu. Strávil som tam celé hodiny pri vyjednávaní o prevádzke našej školy, riešil politické problémy, získaval povolenia na zamestnávanie amerických učiteľov a vybavoval daňové záležitosti.

Nasledujúcu sobotu som zavolať *Schulratovi* (školskému radcovi) Pieperovi. To nie je jeho meno, ale meno jedného z jeho početných tajomníkov. Ak by gestapo chcelo prejsť kompletný zoznam štátnych zamestnancov v Berlíne, nepochybne by našlo človeka, ktorý prijal úplatok od cudzinca.

Schulrat Pieper bol priateľský na svoj rázny pruský spôsob. Niekoľkokrát sprisahanecky narážal na kávu a na to,

aká bola chutná. Jeho žena, ktorá trpela nervovou poruchou, zistila, že je to lepší liek ako tabletky. Diskrétno som mu sľúbil viac „nervového tonika“. Usmial sa v očakávaní.

Tempo rozhovoru som nechal na neho. Vonku hľadalo skrýšu niekoľko nespokojných vrabcov. Nacistická vlajka na stožiaroch mi nástoľčivo pripomínala, kde som, čo naozaj nebolo potrebné.

Postavenie *Schulrata* bolo kdesi v polovici hierarchie nemeckých vedúcich predstaviteľov v oblasti školstva. Táto mašinéria pozostávala z menších a väčších ozubených koliesok. Menšími ako *Schulrat* boli učitelia, s ktorými, ako som si sľuboval, sa neskôr skontaktujem. Väčšími ako on boli zase zástupcovia ministerstva vedy, školstva a národnej kultúry; najmä samotný pán minister, ktorému, ako som dúfal, sa vyhnem. Ale v priebehu rozhovoru sa čoskoro ukázalo, že ak budem chcieť získať to, o čo mi išlo, budem musieť najprv prejsť cez Piepera.

Schulrat Pieper mal pozoruhodnú filozofiu, ktorou sa riadil pri vedení rozhovoru. Jej princíp bol nasledovný: Führer nariadil, že školy majú byť jadrom strany. Führer nariadil, že deti musia patriť jemu. Führer nariadil, že chlapci a dievčatá sa nesmú vzdelávať v tých istých školách, pretože z chlapcov sa stanú vojaci a z dievčat matky vojakov. Führer nariadil, že chlapci musia byť vyškolení na to, aby dobývali. Führer nariadil, že najdôležitejším predmetom v učebných osnovách je telesná príprava. Führer nariadil, že školy nesmú používať učebnice. Führer nariadil – Führer...

Nikam som sa nedostal, to bolo jasné. Vyskúšal som inú metódu. Na rovinu som sa ho spýtal, či mi dá povolenie navštíviť nacistické školy a zúčastniť sa na nacistickom vyučovaní priamo v triedach.

Pozrel na mňa zhrozený mojou opovážlivosťou a potom sa spýtal: „Naznačujete mi, že naozaj chcete navštíviť nemecké vyučovanie a ísť priamo do školských tried?“

Povedal som mu, že presne to chcem. *Schulrat* sa odmlčal a potom našiel spôsob, ako z toho von. Nie je potrebné, aby som navštívil nacistické školy. Poskytne mi všetky potrebné brožúry a dokumenty o nemeckých školách, ktoré by som mohol potrebovať.

Ocenil som to, ale zopakoval som, že chcem vidieť nacistické vzdelávanie v praxi. Pripomenul som mu, že aj on chodieval do mojej školy a kontroluje aj iné len preto, aby sa presvedčil na vlastné oči.

„Máte pravdu,“ odvetil. „Podporím vašu žiadosť.“

Obával som sa najhoršieho. Vedel som, čo tým myslí. Nemohol mi dať povolenie.

Nenechal ma dlho v neistote. Vysvetlil mi, že povolenie na návštevu nacistických škôl mi musí dať ministerstvo školstva. Musel by som o to požiadať tam. „Oni“ mu nariadia, aby ma preveril a zistil, či som typ človeka, ktorý môže navštíviť nemecké školy. On o mne podá priaznivé referencie. Potom sa oprel dozadu do kresla, akoby mi práve preukázal veľkú láskavosť.

Podakoval som a spýtal sa ho, ako dlho to môže trvať.

Podľa neho to nemalo trvať dlho – možno niekoľko mesiacov. Mal som napísať list jeho excelencii *Herr Ministrovi Für Erziehung und Volksbildung* Dr. Bernhardovi Rustovi. Ak by moju žiadosť posúdil priaznivo, jeden z jeho tajomníkov napíše Pieperovi, aby urobil predbežnú lustráciu. Ten pre žiadosť potvrdí, že na mojej osobe nenašiel nič škodlivé. Potom Rust alebo jeho úradníci celú záležitosť znovu pre-rokujú a nakoniec rozhodnú. Podľa neho to všetko malo byť veľmi jednoduché a priame.

Odišiel som – s ďalšou narážkou na kávu.

O nacistickej byrokracii som vedel dosť, aby som si uvedomil, že ak napíšem list, zapadne pod obrovskými hromadami dekrétov a protidekrétov, ktorými *Herr Rust* neustále zasypával Nemecko. Takto sa do útrob nemeckej školy nikdy nedostanem. Ale pripravil som si žiadosť, v ktorej som uviedol, že som Američan, ktorý vedie americkú školu, a že som vďačný za nemeckú pohostinnosť; že túžim pochopiť nové nacistické metódy a efektívnu administratívu na jeho úseku; že sa čoskoro vraciam do Ameriky, kde sa ma budú pýtať na nacistickú pedagogiku, takže budem môcť referovať oveľa kompetentnejšie, ak by som mal naozaj možnosť navštíviť niektoré z nacistických škôl, ktoré dosahovali také nevídané výsledky.

Žiadosť som neposlal poštou. Osobne som ju odniesol na ministerstvo zahraničných vecí, kde som svoj problém vysvetlil známemu tajomníkovi. Prosil som ho, aby mi dohodol stretnutie s pánom ministrom Rustom v jeho ministerskom paláci na rohu Unter den Linden a Wilhelmstrasse.

O tri týždne mi oznámili, že moju žiadosť schválili.

Na tento rozhovor nezabudnem, ako ani na presnú frazeológiu, akú *Herr Rust* použil. Poznámky som si zapísal veľmi podrobne vo vestibule hotela Adlon, asi dve minúty od ministerstva.

Rust bol obrovitý chlap, mohutnejší ako jeho mahagónové kreslo. Nakláňal sa nad svojím vylešteným stolom. Mal chudorľavú tvár, očami behal z jedného predmetu na druhý, fúzmi mu šklbalo. Pôsobil nevýslovne smutne a mal som pocit, akoby sa ťažko sústredil.

„Heil Hitler!“ pozdravil ma bez toho, aby vstal. Pozrel sa na moju žiadosť, ktorá ležala pred ním na stole. „Vy ste Američan?“

„Áno, *Herr* minister.

„Čo vy, Američania, učíte o nás nacistoch v amerických školách?“

Vyjadril som svoju hlbokú ľútosť, že mu to nemôžem povedať, lebo sa už nejaký čas v Amerike nezdržiavam.

„Ale myslím tu, vo vašej Americkej škole v Berlíne – máte americkú školu, *nicht?* – čo o nás učíte?“

Opäť som vyjadril svoju ľútosť. Naša škola mala len jeden cieľ, povedal som: udržať americké deti v kontakte s americkým vzdelávacím systémom. Vyhýbame sa akejkoľvek politike. Učíme len aritmetiku, zemepis, písanie, francúzštinu a prírodovedu. Samozrejme, skromne vyžívame kultúrne možnosti, ktoré Nemecko ponúka; navštevujeme nemecké múzeá, chodíme do opery, spoznávame historické miesta...

„Máte v škole Židov?“ prerušil ma.

Ocitol som sa na tenkom ľade. Vedel, že si to uvedomujem.

„*Herr* minister,“ povedal som, „naši židovskí študenti sú chlapi a dievčatá, ktorí čoskoro odídu do Ameriky. Okrem toho, vy ich predsa vo svojich školách nechcete, však?“

Dodnes počujem jeho odpoveď. V jeho privretých očiach zrazu vzplanula nenávisť. „Amerika,“ povedal, „Amerika je hlúpa, *furchtbar* hlúpa, prebrať toľko Židov. Ale Amerika bola vždy hlúpa. Američania vždy vedeli všetko lepšie. Ešte uvidíte. Verím, že jedného dňa Nemecko uštedrí Amerike poriadnu lekciu. A teraz – čo odo mňa chcete?“

Zopakoval som v podstate to, čo som už napísal v žiadosti.

Opäť sa oprel do kresla, zdalo sa, že premýšľa, pričom sa pohrával so železným krížom na ľavom vrecku svojej hnedej hitlerovskej košele.

„Chcete si preveriť naše inštitúcie? Prečo?“

Povedal som mu, že pokiaľ ide o účel, nemecký vzdelávací systém je mimoriadne úspešný. Chcel som si to osobne potvrdiť.

Pozrel sa na mňa, akoby sa snažil odhaliť všetky moje skryté myšlienky. Netrpezlivo stlačil tlačidlo.

„Prineste mi oficiálnu príručku pre učiteľov,“ prikázal.

V papierových doskách mu na stole úctivo pristála kniha hrubá ako stredoškolská učebnica algebry.

Rust sa stal veľmi oficiálnym. Povedal, že v knihe nájdem kompletný prehľad všetkých opatrení vykonaných v nacistických školách. V úvode, dodal so sebauspokojením, zistím, čo osobne nariadil minister kultúry a školstva. Na týchto stránkach dokonale objasnil svoje názory. Poradil mi, aby som si príručku preštudoval a povedal o nej americkým učiteľom. Pochopili by sme, že mladé Nemecko to myslí smrteľne vážne.

V poznámkach mám ďalší priamy Rustov citát. „Nemecko vždy bolo a malo by byť ohniskom svetovej kultúry,“ vyhlásil a buchol do stola. „Vaše demokracie nás tou prekliatou Versailleskou zmluvou dočasne degradovali. Ale tie časy sú už preč a nikdy sa nevrátia. Nemecká nordická kultúra obopne svet, zmetie všetko pred sebou – *wird alles vor sich her fegen*. Vašu žiadosť náležite zvážime. Zatiaľ máte príručku, oficiálny základ nášho vzdelávania. Preštudujte si ju. Heil Hitler, Sieg Heil!“

Mal som dosť času na preskúmanie vzácnej príručky pre učiteľov, pretože z ministerstva sa mi potom niekoľko týždňov nikto neozval. Tá príručka mala ťažkopádny názov: *Erziehung und Unterricht-Amtliche Ausgabe des Reichs und Preussischen Ministeriums für Wissenschaft, Erziehung und Volksbildung*. Pre vládu ho vytlačila tlačiareň Weidmannsche

Verlagsbuchhandlung. Vydanie, ktoré mi dal Rust, bolo datované rokom 1938. Podľa posledných správ, ktoré sa mi podarilo získať z Berlína, už žiadne nové vydania nevyšli.

Ak je možné preložiť slová, ktorých konotácie sú dôležitejšie ako denotácie, názov príručky v preklade znamená Výchova a vzdelávanie, úradná publikácia ríšskeho a pruského ministerstva vedy, výchovy a ľudového vzdelávania. Ponúkala mi plodné pole na preskúmanie.

Po prečítaní som sa o nej rozprával s desiatkami nacistických učiteľov. Zdalo sa im, že je to dokonale normálne, priamočiare vysvetlenie nacistických vzdelávacích ideálov. Niektorí ju považovali div nie za príliš konzervatívnu. A Rust, ako som sa dozvedel, nebol nikdy považovaný za príliš radikálneho, naopak, bol rozhodne pokojný a rozvážny v tom, čo hovoril, písal i robil.

Najprv som si prečítal úvod, na ktorý sa Rust osobne odvolával a bol naň zjavne veľmi hrdý. V porovnaní s výchovnými metódami v ktorejkoľvek krajine Európy, Ázie alebo Južnej Ameriky sú teórie hlásané na prvých dvadsiatich dvoch stranách tejto knihy jedinečné svojím duchom, obsahom aj podaním.

Pokyny, ktoré Rust dáva svojim učiteľom, sú formulované brutálnymi, dogmatickými slovami, presiaknutými nacistickým ideálom, že nordická nacistická Moc je Univerzálnym Právom.

Príručka má vlastnú nacistickú terminológiu. O učiteľovi sa nehovorí ako o učiteľovi (*Lehrer*), ale ako o vychovávateľovi (*Erzieher*). Toto slovo naznačuje železnú disciplínu, kde sa nepoučuje, ale rozkazuje a kde sú príkazy v prípade potreby podopreté silou.

Duchovné záležitosti sa úprimne a energicky bagatelizujú. Telesná príprava, výchova k aktivite je to jediné, čo

je hodné pozornosti nacistického učiteľa. Všetko ostatné môže ísť bokom ako nepodstatné.

Nacistické vzdelávanie presahuje rámec staromódnej pedagogiky. Vzdelávanie v hitlerovských školách nie je výsledkom postupnej evolúcie, ale revolúcie. Vyplýva z politického konfliktu a politického víťazstva.

Nacistické školy nie sú miestom pre slabochov. Všetky deti musia, samozrejme, dokončiť základnú školu pred dovršením desiateho roku života, ale potom sa školy stávajú previerkovou pôdou strany. Tí, ktorí prejavia akúkoľvek telesnú slabosť alebo nedisponujú schopnosťou absolútnej poslušnosti a podriadenosti, musia byť vylúčení.

„Študenti, ktorí nie sú schopní dosiahnuť požadované výsledky (sú *Leistungsunfähig*) alebo ktorí prejavia akúkoľvek slabosť, majú byť vylúčení zo stredných škôl,“ nariaďuje železný minister svojim železným učiteľom na prvej strane svojho železného manuálu.

Režim ostro rozlišuje medzi dievčatami, ktoré sú od prírody slabé, a chlapcami, ktorí sú prirodzenými predstaviteľmi Sily. Chlapci a dievčatá nemajú nič spoločné. Ich ciele, ich životné zámery sú zásadne odlišné. Z chlapcov sa stanú vojaci, z dievčat rodičky. Koedukatívne školy sú prejavom dekadentnej demokracie a preto sú tabu.

Rust nariaďuje, že v nacistických školách je normou telesná príprava. Potom nemčina, biológia, prírodné vedy, matematika a dejepis pre chlapcov, eugenika a domáce hospodárstvo pre dievčatá. Ostatné predmety sú prípustné, len ak je ich vzdelávacím cieľom podpora nacistických ideálov. Duchovná výchova rozhodne nie je dôležitá.

Herr Rust, samozrejme, len opakuje názory svojho Führera, ktorý vo svojich prejavoch, listoch a v knihe *Mein Kampf* jasne povedal, že telesná príprava musí byť prvoradá.

Rust zaviedol nový typ triedy, ktorý vysvetľuje na tretej strane. Je to *Arbeitsgemeinschaft* – forma armádno-spoločenskej školskej skupiny, ktorá zavrhuje známky, kredity aj formálne vyučovanie. Je to klanové zhromaždenie tých študentov, ktorí prejavujú najväčšie schopnosti pre stranícke povinnosti. Tieto *Arbeitsgemeinschaften* tvoria politické jednotky v školách; členovia majú blahodarný vplyv na ostatných študentov, ktorí až tak nerozumejú výsadám národného socializmu. Každý, kto patrí do tejto jednotky, je dôkladne oboznámený s nacistickou ideológiou, takže môže poučovať tých, ktorí si svoje nacistické povinnosti neuvedomujú.

Všetky triedy musia mať flexibilný rozvrh. Ak vojenské prehliadky alebo stranícke povinnosti vyradia študentov z vyučovania, nesmú byť obťažovaní žiadnou formou kontroly alebo neskorším dobiehaním učiva; učitelia nesmú klásť dôraz na školskú dochádzku.

Nesmie existovať ani pevný systém plánovania vyučovacích hodín. Napríklad hodina dejepisu by mala byť organizovaná tak, aby sa mohla kedykoľvek odkloniť od bežného programu a využiť nový materiál, ktorý poskytuje nacistická činnosť. Hodina biológie musí byť integrovaná len do takej miery, aby vyučujúci mohol využiť nové rasové uhly pohľadu, ktoré si strana želá zdôrazniť. Chvíľu boli Rusi nepriateľmi štátu, potom sa stali spojencami a potom opäť nepriateľmi. Školy túto zmenu starostlivo a podrobne reflektovali. Rozvrh na hodinách geografie musí byť upravený tak, aby sa mohli preberať nové časti zemegule, keď sa stanú objektom záujmu v nadväznosti na nové dobyté územia.

„Nemecká škola v Tretej ríši je neoddeliteľnou súčasťou národnosocialistického životného poriadku. Jej poslaním

je v spolupráci s ostatnými súčasťami strany formovať a utvárať národnosocialistické bytie podľa príkazov strany,“ uvádza Rust na deviatej strane svojej príručky.

Na tej istej strane objasňuje ďalší bod. Výchovné metódy demokracií sú v zásadnom nesúlade s nacistickými ideálmi. Rust sa otvorene vysmieva školským systémom týchto druhotriednych krajín, ktoré „sa pokúšajú nájsť základ vzdelávania v minulosti miesto v budúcnosti. Nový duch môže vzísť len zo slávy,“ domnieva sa, „ktorú národ získal na základe svetodejinných udalostí a skúseností. Dušou vzdelania je čin a len čin, nie ľahostajné premýšľanie o minulosti.“

A pokračuje: „Demokracie zakladajú svoju výchovu na doktríne, že človek je bytosť, ktorá dosiahla dokonalosť prostredníctvom kultúry. Tento ťažký a obludný omyl je nahradený ďalším – ilúziou, že duchovná kultúra môže národu zabezpečiť stabilitu, ktorú v skutočnosti možno získať len politickými činmi veľkej osobnosti. Týmito činmi je, samozrejme, to, čo národ dobyje a tou veľkou osobnosťou je Hitler.“

Kľúčovú myšlienku celej Rustovej doktríny nájdete na strane desať. Je to kruto jednoduché. Cieľom vzdelávania nie je kultúra, nie je to duchovná sloboda, nie je to emancipácia mysle. Vzdelanie je výchova k životu Moci. A túto Moc možno vyrvať z rúk Osudu len prostredníctvom politických víťazstiev Führera.

„Všetka skutočná kultúra, ako ju chápeme my,“ hovorí Rust, keď si robí nárok na Život pre Nemecko, „vychádza z aktívneho života. Život môže byť inšpirovaný len životom. Táto koncepcia sa presadila až v Novom Nemecku.“

Na ďalšej strane sa dozvieme, aký obrovský význam prikladá Rust tomuto vzdelávaniu v prospech Moci: „Predtým,